

ERHVERVSUDDANNELSERNE BETALER PRISEN FOR UDDANNELSESPÅLÆG

Flere end fire ud af ti unge kontanthjælpsmodtagere uden erhvervskompetencegivende uddannelse klarer ikke det nye adgangskrav til erhvervsuddannelserne. Og seks ud af ti af de unge kontanthjælpsmodtagere, der har karaktererne i orden, har allerede forgæves forsøgt at klare sig igennem en erhvervsuddannelse én eller flere gange.

Den 1. januar 2014 trådte kontanthjælpsreformen i kraft. Et centralt element i reformen er at sikre, at unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse får en uddannelse.

Derfor får unge kontanthjælpsmodtagere uden erhvervskompetencegivende uddannelse et såkaldt uddannelsespålæg. For unge, der kan starte på en uddannelse, betyder det, at de skal gå i gang med en uddannelse hurtigst muligt. For unge, der ikke umiddelbart har forudsætningerne for at starte på en uddannelse, betyder uddannelsespålægget, at de skal stå til rådighed for en indsats, der er rettet mod uddannelse.

I 2013 var der flere end 50.000 unge kontanthjælpsmodtagere (18-29 år). Over 90 pct. har ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse.¹ Der er med andre ord tale om en betydelig gruppe af unge, som før eller siden skal optages på en uddannelse. Kontanthjælpsreformen kan derfor få stor betydning for de berørte uddannelsesinstitutioner.

Især erhvervsuddannelser bliver berørt, da det er her, mange unge forventes at søge hen.

Men hvordan stiller den nye erhvervsuddannelsesreform og indførelsen af adgangskrav med et gennemsnit på mindst 02 i henholdsvis dansk og matematik egentlig de mange unge kontanthjælpsmodtagere, der med kontanthjælpsreformen bliver pålagt at gå i gang med en uddannelse? Det ser DEA nærmere på i dette notat.

Om analysen

Notatet er en del af en større registerbaseret analyse af unge kontanthjælpsmodtageres veje gennem uddannelse, beskæftigelse og offentlig forsørgelse. Analysen er gennemført af DAMVAD for DEA.

I analysen ser vi på to af de tre tidligere matchgrupper: de job-/uddannelsesparate unge (match 1) og de indsatsklare unge (match 2), som i uge 52 i 2012 havde været på kontanthjælp i sammenlagt minimum 13 uger fra uge 1 i 2010 til uge 52 i 2012. Den tredje matchgruppe – midlertidig passive kontanthjælpsmodtagere – er ikke en del af analysen.²

I dette notat kigger vi alene på de unge kontanthjælpsmodtagere fra match 1 og 2 uden studentereksamen.³ Samlet set var der i uge 52 i 2012 31.416 unge kontanthjælpsmodtagere uden en studentereksamen. Vi har oplysninger om 17.917 af disse karakterer fra folkeskolen.

Flere end fire ud af ti falder for adgangskravet

Analysen viser, at 41 pct. af de mest uddannelsesparate unge kontanthjælpsmodtagere ikke opfylder det nye karakterkrav til erhvervsuddannelserne, jf. figur 1.

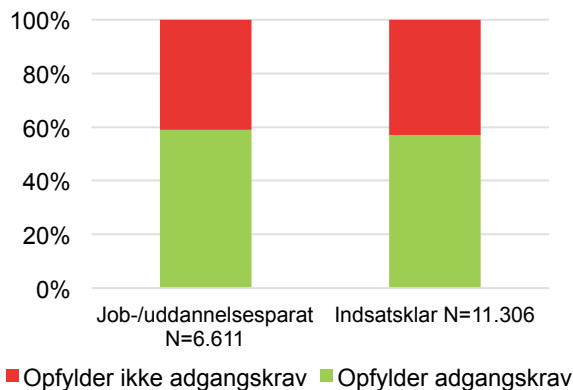
Blandt de indsatsklare unge, der ikke forventes at kunne starte på en ordinær uddannelse uden anden indsats, er der stort set lige så mange, der ikke kan leve op til karakterkravet. Her har 43 pct. af de unge kontanthjælpsmodtagere et karaktergennemsnit under 02 i dansk og/eller matematik.

¹ Beskæftigelsesministeriet

² Med kontanthjælpsreformen er matchgrupper blevet erstattet af visitationsgrupper, men det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at analysere på baggrund af data herfra.

³ Nærmere beskrivelse af analysens metode vil fremgå af en rapport, som offentliggøres i april måned.

Figur 1 – Andelen af unge kontanthjælpsmodtagere, der ikke opfylder karakterkravet, pct.

Kilde: DAMVAD 2014 baseret på registerdata fra Danmarks Statistik

Det betyder ikke, at disse unge aldrig kan få adgang til en erhvervsuddannelse. Fx har de unge direkte adgang, hvis de har en praktikplads hos en virksomhed, hvis de kan bestå en prøve i dansk og matematik og/eller de kan blive optaget på baggrund af en samtale på erhvervsskolen. Men for de fleste vil det betyde et smut forbi andre uddannelsesinstitutioner eller -tilbud, inden de kan komme i gang med en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Når henholdsvis 41 pct. og 43 pct. af de unge kontanthjælpsmodtagere har et karaktergennemsnit under 02 i dansk og/eller matematik, vidner det om, at en stor del af kontanthjælpsmodtagerne har betydelige faglige udfordringer. Til sammenligning viser tal fra Undervisningsministeriet, at ud af alle 9. klasseselever, der forlod folkeskolen i 2010, var det 18 pct., der enten ikke bestod dansk og/eller matematik, eller som slet ikke gik til folkeskolens afgangsprøve.⁴

De unge, der opfylder karakterkravet, er før faldet fra en erhvervsuddannelse

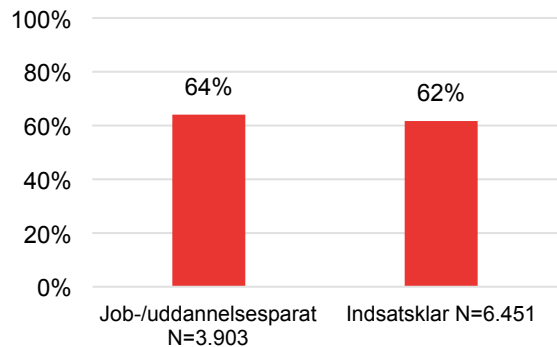
Selv de unge, som opfylder karakterkravet, kan vise sig at være en udfordring for den modtagende uddannelsesinstitution.

Hele 75 pct. af de unge kontanthjælpsmodtagere, der opfylder karakterkravet, har påbegyndt og afbrudt én eller flere uddannelser. 13 pct. har påbegyndt og afbrudt tre eller flere uddannelsesforløb.

For størstedelens vedkommende er det en EUD, som de er faldet fra. I figur 2 ses det, at seks ud

af ti unge, der opfylder adgangskravet, allerede har været i gang med og afbrudt ét eller flere forløb på en erhvervsuddannelse.

Figur 2 – Andel af unge kontanthjælpsmodtagere, der opfylder kravet og har afbrudt en eller flere erhvervsuddannelser, pct.

Kilde: DAMVAD 2014 baseret på registerdata fra Danmarks Statistik

Note: Antallet angiver, hvor mange erhvervsuddannelser kontanthjælpsmodtagerne samlet set har afbrudt og er således ikke i en bestemt periode.

Erhvervsskolerne udfordres

Selvom karakterkravet skal holde de fagligt svageste ude af erhvervsuddannelserne, så viser DEAs analyse, at også unge, der opfylder karakterkravet, kan have udfordringer med at gennemføre en uddannelse og vil få brug for ekstra hjælp til at kunne gennemføre den.

Det stiller store krav til de institutioner, som skal tage imod langt flere unge kontanthjælpsmodtagere. Her må man særligt forvente, at erhvervsskolerne bliver udfordret, idet en stor del af de unge vil søge mod dem.

Den nyligt vedtagne reform af erhvervsuddannelserne lægger stor vægt på at skabe bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser og ikke mindst at sikre et kvalitetsløft på disse uddannelser. Man kan imidlertid stille spørgsmålstegn ved, om ikke beskæftigelsespolitikens udvidede krav om uddannelsespålæg risikerer at vælte læsset og sætte ambitionerne over styr.

Erhvervsskolerne står i hvert fald over for en betydelig opgave, hvis de både skal dyrke de dygtigste elever, løfte de fagligt svagere elever og ikke mindst motivere unge, som 'tvinges' i uddannelse. Også selvom der med kontanthjælpsreformen lægges op til en mere helhedsorienteret indsats i beskæftigelsessystemet, som skal sikre, at de unge kontanthjælpsmodtagere, der starter på en uddannelse, er klar til det.

⁴ UVM (2013) *Flere end 12.000 elever har ikke bestået dansk eller matematik efter 9. klasse.*

For at undgå, at reformen af erhvervsuddannelserne skal kuldsejle som følge af optaget af frafaldstruede og umotiverede unge med et uddannelsespålæg, er der god grund til at anerkende den store opgave, erhvervsskolerne skal løfte og give dem et økonomisk incitament til at gøre det.

På længere sigt bør det fra politisk hold overvejes, om uddannelse nødvendigvis er det rigtige for alle unge kontanthjælpsmodtagere. Med flere personlige nederlag i uddannelsessystemet og en lang periode på kontanthjælp, vil der være en gruppe, som nok er bedre stillet med en mulighed for fodfæste på arbejdsmarkedet i skånejob, løn-tilskudsjob m.v. med henblik på efterfølgende opkvalificering og kompetenceudvikling.

For yderligere information kontakt:

Stina Vrang Elias, adm. direktør
Mob: +45 2329 0671
sve@dea.nu

Maria Lindorf, seniorkonsulent
Tlf.: +45 2129 8892
mal@dea.nu

*Analysen er en del af arbejdet med DEAs Ungdomsud-
dannelseskommision. Kommissionen er delvist finansie-
ret af [Industriens Fond](#) og [DSEB](#)*